

Nr 16

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i förordningen (1961: 309) om bekämpande av salmonellainfektion hos djur m. m.; given Stockholms slott den 30 december 1969.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till

1) lag om ändring i förordningen (1961: 309) om bekämpande av salmonellainfektion hos djur m. m.,

2) lag om upphävande av förordningen (1962: 672) om bekämpande av hönstyfus.

GUSTAF ADOLF

Ingemund Bengtsson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att förordningen om bekämpande av salmonella-infektion hos djur m. m. görs tillämplig även på hönstyfus och att förordningen om bekämpande av hönstyfus som följd härav skall upphöra att gälla.

2) Förslag

till

Lag

upphävande av förordningen (1962: 672) om bekämpande av hönstyfus

Härigenom förordnas, att förordningen (1962: 672) om bekämpande av hönstyfus skall upphöra att gälla vid utgången av juni 1970.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den
30 december 1969.*

Närvarande:

Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, HOLMQVIST, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Bengtsson, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändrade bestämmelser för bekämpande av hönstyfus* och anför.

I skrivelse den 25 september 1969 har veterinärstyrelsen föreslagit ändrade bestämmelser för bekämpande av hönstyfus. Över förslaget har yttranden avgetts av riksrevisionsverket, lantbruksstyrelsen, Hushållningssällskapens förbund, Riksförbundet Landsbygdens folk (RLF), Sveriges lantbruksförbund, Broiler-Intressenters förening och Föreningen Svensk fjäderfäskötsel.

Nuvarande bestämmelser

Enligt *förordningen (1962: 672) om bekämpande av hönstyfus* gäller vissa inskränkningar i rätten att yrkesmässigt överlåta levande tamhöns och kalkoner samt ägg från dessa djur. Utbudande eller överlåtelse av sådana djur för annat ändamål än omedelbar nedslaktning eller av ägg från dessa djur för kläckning får sålunda ske endast om veterinärstyrelsen meddelat förklaring att besättning eller kläckningsanstalt anses fri från hönstyfus. I fråga om återförsäljning fordras dessutom att sådan förklaring meddelats för återförsäljarens rörelse (5 och 6 §§).

Om det finns anledning att misstänka att hönstyfus förekommer i besättning som inte står under hönstyfuskontroll, får veterinärstyrelsen förordna att blodprov skall tas från djuren i besättningen. Visar det sig då att hönstyfus förekommer i besättningen, kan veterinärstyrelsen förordna om nedslaktning. För slaktat djur utgår ersättning av statsmedel. Sådan ersättning, som bestäms av veterinärstyrelsen, skall motsvara djurets värde minskat med slaktprodukts värde och får inte överstiga fyra kronor per djur (1, 2 och 4 §§).

Innehavare av djur är skyldig att hålla djuren tillgängliga för blodprovs-

tagning och att därvid lämna erforderligt biträde. Underlåter han att skyndsamt fullgöra denna skyldighet eller föreskriven nedslaktning, får åtgärden verkställas genom länsstyrelsens försorg på den försumliges bekostnad (1 och 3 §§).

Hönstypus är en typ av salmonella. Föreskrifter om bekämpandet av andra former av salmonella hos djur än hönstypus och smittsam kastning hos häst finns i *förordningen (1961: 309) om bekämpande av salmonellainfektion hos djur m. m.* Enligt denna förordning får veterinärstyrelsen, om det finns anledning misstänka att salmonellainfektion förekommer, förordna veterinär att verkställa den undersökning och utöva den tillsyn som omständigheterna påkallar (2 §). Påträffar veterinären därvid salmonellainfektion eller har han grundad anledning misstänka att sådan infektion förekommer, skall han meddela djurets innehavare föreskrifter och anvisningar (3 §). Veterinärstyrelsen kan förordna att djur skall avlivas eller ägg som inlagts för kläckning oskadliggöras (4 §).

Innehavare av djur, fodermedel eller annat, som kan vara behäftat med smitta, är skyldig att hålla detta tillgängligt för sådan undersökning eller tillsyn som avses i 2 § och att därvid lämna erforderligt biträde. Underlåter han att skyndsamt fullgöra föreskriven åtgärd, får åtgärden verkställas genom länsstyrelsens försorg på den försumliges bekostnad (7 §).

För bl. a. djur som avlivas eller ägg som oskadliggörs enligt 4 § förordningen utgår ersättning av statsmedel (8 §). Enligt *kungörelsen (1961: 310) med närmare föreskrifter om bekämpande av salmonellainfektion hos djur* utgår denna ersättning med tre fjärdedelar av det värde egendomen skulle ha haft om infektionen inte förekommit. Kan det slaktade djuret helt eller delvis nyttiggöras av ägaren, skall värdet dock minskas med slaktproduktens värde (4 §).

Veterinärstyrelsens skrivelse och remissyttrandena

Enligt veterinärstyrelsen har hönstypus inte påvisats vid bakteriologisk kontroll efter år 1962. Sjukdomen synes sålunda inte längre förekomma i Sverige. Förordningen om bekämpande av hönstypus bör därför upphävas. Bestämmelser om åtgärder vid misstänkt eller påvisad infektion av hönstypus bör enligt styrelsen i stället tas in i förordningen om bekämpande av salmonellainfektion hos djur m. m. Härigenom blir kungörelsen med närmare föreskrifter om bekämpande av salmonellainfektion hos djur tillämplig i fråga om hönstypus. En sådan ordning kan enligt styrelsen inte förväntas medföra några anslagsmässiga konsekvenser.

Styrelsens förslag har tillstyrkts av samtliga remissinstanser.

Departementschefen

Sedan år 1928 har föreskrifter funnits om skyldighet för djurägare att vidta åtgärder för att bekämpa misstänkt eller påvisad infektion av hönstyfus. Genom förordningen (1949:437) om bekämpande av hönstyfus m. m. infördes dessutom vissa möjligheter till frivillig hönstyfuskontroll vid avelshönseri med möjlighet för ägaren av sådant hönseri att få förklaring att hans besättning tills vidare skulle anses fri från hönstyfus. Avsikten var att på så sätt minska sjukdomens utbredning. Bestämmelserna visade sig emellertid i praktiken otillräckliga för att stimulera till önskad anslutning till hönstyfuskontrollen. År 1962 infördes därför den nu gällande obligatoriska hönstyfuskontrollen. Endast den som erhållit veterinärstyrelsens förklaring att hans tamhöns- eller kalkonbesättning eller kläckningsanstalt samt, då fråga är om återförsäljning, även återförsäljarens rörelse skall anses fri från hönstyfus, får yrkesmässigt utbjuda eller överlåta levande tamhöns eller kalkoner för annat ändamål än omedelbar nedslaktning eller ägg från sådana djur för kläckning. Kostnaderna för den obligatoriska hönstyfuskontrollen ersätts från anslaget Bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar, m. m. Detta anslag tillgodoförs å andra sidan de särskilda avgifter som tas ut från sådana ägare till besättning eller kläckningsanstalt som anslutit sig till hönstyfuskontrollen. Dessa avgifter har i princip bestämts så att de skall täcka kostnaderna för kontrollen.

Enligt veterinärstyrelsens uppfattning är det numera inte nödvändigt att behålla den obligatoriska hönstyfuskontrollen, eftersom hönstyfus inte påvisats efter år 1962 och sålunda inte längre synes förekomma i landet. Samtliga remissinstanser delar veterinärstyrelsens uppfattning. För att kunna bekämpa misstänkt eller påvisad infektion av hönstyfus behövs dock fortfarande särskilda föreskrifter. Sådana finns för andra typer av salmonellainfektioner än hönstyfus i förordningen (1961:309) om bekämpande av salmonellainfektion hos djur m. m. Föreskrifterna i denna förordning om formerna för bekämpande motsvarar i allt väsentligt vad som gäller enligt 1962 års förordning om bekämpande av hönstyfus. Veterinärstyrelsen har med instämmande av samtliga remissinstanser föreslagit att 1961 års förordning görs tillämplig på hönstyfus. Jag delar denna uppfattning och förordar sålunda att förordningen om bekämpande av salmonellainfektion hos djur m. m. görs tillämplig på hönstyfus och att förordningen om bekämpande av hönstyfus upphävs. Samtidigt bör straffbestämmelserna i den förstnämnda förordningen redaktionellt anpassas till den moderna specialstraffrätten. De nya bestämmelserna bör träda i kraft den 1 juli 1970.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t i proposition föreslår 1970 års riksdag att antaga inom jordbruksdepartementet upprättade förslag till

- 1) *lag om ändring i förordningen (1961: 309) om bekämpande av salmonellainfektion hos djur m. m.,*
- 2) *lag om upphävande av förordningen (1962: 672) om bekämpande av hönstyfus.*

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten